

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Lüderi Menckenii, IC. Facult. Iurid. Lipsiensis Ordinarii
Tractatio Synoptica Institutionum Iuris Iustinianearum
Theoretico-Practica**

Mencke, Lüder

Lipsiae, MDCCXXXV

VD18 11839880

Tit. XXV. De Excusationibus Tutorum vel Curatorum.

urn:nbn:de:gbv:45:1-18253

tiunt, qui Decreto Prætoris determinatus fuerit. *d. §.*

III. *Satisfationem exigere debet* Magistratus minor, non major. §. IV. *J. b. Hodie* Exactio §. 4. I. h. Cautio cuius Magistratui Tutorem Curatoremve danti imposita; *R. J. d. A. 1577. t. 32. §. 3.* Alias conveniri potest *Actione subsidiaria de Magistratibus conveniendis*, quæ est civilis, personalis, & competit *læsis*, qui *in Tutela vel Cura fuerunt*, eorumque Hæredibus, *l. 1. §. 4. ff. d. Magistr. conv. adversus Magistratus* (minores *J. Civ. l. 5. C. eod.*) qui Dolo vel Culpa aut nullos, *l. 1. §. 6. ff. eod.* aut minus idoneos Tutores constituerunt, aut Fidejussores nullos aut minus idoneos exegerunt, eorumque Hæredes, *l. 3. C. l. 6. ff. eod. §. II. J. b. ad omne Damnum resarcien-* §. 2. I. h. dum. *l. 1. §. 6. l. f. ff. d. Mag. conv. Hodie* ista Actio adversus omnes Magistratus locum habet. *d. R. J. §. 3. fac. Dec. El. 41.*

IV. *Satisfationem licet extorquere* ab invitis per Pignorum Captionem. §. III. *J. b. Hodie*, §. 3. I. h. ubi Satisfationis obtinet Necessitas, etiam aliis receptis cogendi Modis: ut Mulcta, Carcere, &c. *uti licebit. a. l. 9. ff. d. mun.*

TIT. XXV.

De Excusationibus Tutorum vel Curatorum.

De numero liberorum.

EXcusantur autem tutores vel curatores variis ex *Ex Mod. l.*
causis: plerumque tamen 1. propter liberos, 2. *ff. b. t.*
G 4 five

five in potestate sint, five emancipati. Si enim tres liberos superstites Romæ quis habeat, vel in Italia quatuor, vel in provinciis quinque, a tutela vel cura potest excusari, exemplo ceterorum munerum. Nam & tutelam & curam placuit publicum munus esse. Sed adoptivi liberi non profunt: in adoptionem autem dati, naturali patri profunt. Item nepotes ex filio profunt, ut in locum patris sui succedant: ex filia, non profunt. Filii autem superstites tantum ad tutelæ vel curæ muneris excusationem profunt: defuncti autem non profunt.

Ex Ulp. l. 13. hoc tit. Sed si in bello amissi sunt, quæsitum est, an profint? Et constat, eos solos prodesse, qui in acie amittuntur. Hi enim, qui pro Republica ceciderunt, in perpetuum per gloriam vivere intelliguntur.

De administratione rei fiscalis.

1. Item Divus Marcus in semestribus rescripsit, eum, (2) qui *res fisci administrat*, a tutela, vel cura, quamdiu administrat, excusari posse.

De absentia Reipublicæ causa.

Ex Hermogen. l. 41. §. 2. & Tryphon. l. 45. pr. ff. h. s. 2. Item, (3) qui *Reipublicæ causa absunt*, a tutela, vel cura excusantur. Sed & si fuerint tutores vel curatores dati, deinde Reipublicæ causa abesse cœperint, a tutela, vel cura excusantur, quatenus Reipublicæ causa absunt: & interea curator loco eorum datur: qui, si reversi fuerint, recipiunt onus tutelæ. Nam nec anni habent vacationem, ut Papinianus libro 5. Responsorum scripsit. Nam hoc spatium habent ad novas tutelas vocati.

De potestate.

3. Et (4) qui potestatem *aliquam habent*, se excusare possunt, ut Divus Marcus rescripsit: sed susceptam tutelam deserere non possunt.

De lite cum pupillo, vel adulto.

4. Item (5) *propter litem*, quam cum pupillo, vel adulto tutor vel curator habet, excusari non potest: nisi forte de omnibus bonis, vel hereditate controversa sit.

De

De tribus oneribus tutelæ vel curæ.

5. Item (6) *tria onera* tutelæ non affectatæ vel curæ, præstant vacationem, quamdiu administrantur: ut tamen plurium pupillorum tutela, vel cura eorundem bonorum, veluti fratrum, pro una computetur.

De paupertate.

6. Sed & (7) propter *paupertatem* excusationem tribui, tam Divi Fratres, quam per se Divus Marcus rescripsit, si quis imparem se oneri inuncto possit docere. *Ex Ulp. l. 7. ff. hoc tit.*

De adversa valetudine.

7. Item (8) propter *adversam valetudinem*, propter quam ne suis quidem negotiis interesse potest, excusatio locum habet. *Ex Modest. l. 10. §. 8. ff. h. t.*

De imperitia literarum.

8. Similiter (9) eos, qui *litteras nesciunt*, esse excusandos, Divus Pius rescripsit: quamvis & imperiti literarum possint ad administrationem negotiorum sufficere. *Ex eod. l. 6. §. 19. ff. h. t.*

De datione propter inimicitias, & de tutore, qui testatori consensit.

9. Item, (10) si propter *inimicitias* aliquem testamento tutorem pater dederit, hoc ipsum præstat ei excusationem: sicut per contrarium non excusantur, qui se tutelam administraturos patri pupillorum promiserant.

De ignorantia testatoris.

10. Non esse autem admittendam excusationem ejus, qui hoc solo utitur, quod ignotus patri pupillorum sit, Divi Fratres rescripserunt. *Ex eod. l. 15. §. 14. ff. h. t.*

De inimicitiis cum patre pupilli vel adulti.

11. *Inimicitia*, (11) quas quis cum patre pupillorum, vel adultorum exercuit, si capitales fuerunt, nec reconciliatio intervenit, a tutela vel cura solent excusare. *Ex eod. l. 6. §. 17. ff. h. t.*

De status controversia a patre pupilli illata.

Ex eod. l. 6. §. 18. ff. h. t. 12. Item (12) is, qui *status controversiam* a pupillo-
rum patre passus est, excusatur a tutela.

De etate.

*Ex eod. l. 2. / pr. §. 7. ff. h. t. * v. l. ult. C. de leg. 3. tit.* 13. Item (13) *major septuaginta annis* a tutela & cura se potest excusare. Minores autem viginti quinque annis olim quidem excusabantur: nostra autem * Constitutione prohibentur ad tutelam, vel curam adspirare; adeo ut nec excusatione opus sit. Qua Constitutione cavetur, ut nec pupillus ad legitimam tutelam vocetur, nec adultus: cum sit incivile, eos, qui alieno auxilio in rebus suis administrandis egere noscuntur, & ab aliis reguntur, aliorum tutelam, vel curam subire.

De militia.

14. Idem & in milite observandum est, ut nec volens ad tutelæ onus admittatur.

De Grammaticis, Rhetoribus, & Medicis.

Ex eod. l. 6. §. 1. 2. ff. h. t. 15. Item (14) Romæ Grammatici, Rhetores & Medici, & qui in patria sua has artes exercent, & intra numerum sunt, a tutela & cura habent vacationem.

De tempore & modo proponendi excusationes.

Ex eod. l. 13. §. 1. & Paul. l. 38. ff. h. t. 16. Qui autem vult se excusare, si plures habeat excusationes, & de quibusdam non probaverit, aliis uti intra tempora constituta non prohibetur. Qui autem excusare se volunt, non appellant, sed intra quinquaginta dies continuos, ex quo cognoverunt se esse tutores vel curatores datos, se excusare debent, cujuscunque generis sint, id est, qualitercunque dati fuerint tutores, si intra centesimum lapidem sunt ab eo loco, ubi tutores dati sunt. Si vero ultra centesimum lapidem habitant, dinumeratione facta viginti millium diurnorum, & amplius triginta dierum: quod tamen, ut Scævola dicebat, sic debet computari, ne minus sint, quam quinquaginta dies.

De

De excusatione pro parte patrimonii.

17. Datus autem tutor ad universum patrimonium datus esse creditur.

De excusationibus propriis curatorum. De tutela gestione.

18. Qui tutelam alicujus gessit, invitus curator ejusdem fieri non compellitur: in tantum, ut licet paterfamilias, qui testamento tutorem dedit, adjecerit, se eundem curatorem dare; tamen invitum eum curam suscipere non cogendum, Divi Severus & Antoninus rescripserunt.

De marito.

19. Iidem rescripserunt, maritum uxori suæ curatorem datum, excusare se posse, licet se immisceat.

De falsis allegationibus.

20. Si quis autem falsis allegationibus excusationem tutelæ meruerit, non est liberatus onere tutelæ. *Ex Scævola. l. 37. pr. ff. b. 2.*

I.

EXcusatio Tutoris aut Curatoris consistit in Allegatione justæ Causæ, ob quam quis petit se ab Onere Tutelæ vel Curæ liberari.

II. A Causis excusatoriis differunt 1) Causæ prohibitoria, exque attendendæ sunt, licet non allegentur. §. 13. *J. b. (a)* Ita prohibetur *Jur. Civ. §. 13. I. h.*
1) Minor ad Tutelam quamvis Curamve accedere. §. XIII. *J. b. j. §. 2. J. qui Testam. tut.* 2) Miles actu militans. §. XIV. *J. b. l. 4. C. qui dar. §. 14. I. h. tut. j. l. 31. C. loc. Milites hodie Excusationem mereri non ambigo, idemque de Clericis apud*

(a) Incivile est eos, qui alieno Consilio in rebus suis administrandis egere noscuntur, & ab aliis reguntur, aliorum Tutelam vel Curam subire. §. XIII. *J. b.*

Evan-

Evangelicos assero. 3) *Maritus Uxori Cura-*
 tor dari, l. 2. C. *Qui dar. Tut. vel Cur.* & datus
 §. 19. I. h. Excusatione uti potest, licet se immisceat, §. XIX.
J. b. j. l. 17. §. 5. ff. b. JURE SAXONICO Ma-
 ritus Uxoris Curator non tantum ratione Sexus,
 §. 1. a. 31. 45. Dec. El. 24. sed etiam *Ætatis* esse
 potest. a. §. 1. a. 42. 2) *Causæ Onus admini-*
 §. 17. I. h. Patrimonio datus censetur; §. XVII. *J. b.* (ita-
 que constitutus in Loco Domicilii Bona alibi si-
 ta administrare tenetur, ceu visum *F. J. L. Mens.*
Jan. 700.) Situs tamen Patrimonii, quatenus
 est in diversa Provincia, Excusationem Tutori
 præbet, l. 21. §. 2. ff. b. efficitque, ut in illa Provin-
 cia constituatur Tutor. l. 15. ff. de *Testam. tut.*
Hodie idem regulariter observandum.

III. *Causa Excusationis debet esse vera & justa:*
 nam Allegatio 1) *falsa*, licet admissa, non libe-
 §. 20. I. h. rat, §. XX. *J. b. j. l. 1 §. 1. ff. d. dol. mal. & met.*
exc. (b) & Periculum Administrationis ad ex-
 cusatum, ex quo datus est, devolvit. l. 1. C. *si Tu-*
tor vel Cur. fals. alleg. conf. Res. Grav. El. d. A.
1609. gr. 8. C. S. p. 582. 2) *Illegitima*, ut si quis
 §. 10. I. h. nihil prodest. §. X. *J. b. j. Pr. J. b. l. 214. ff. d.*
V. S. (c)

(b) *Nemini dolus per occasionem Juris Civilis contra*
naturalem equitatem prodesse debet. L. 1. §. 1. ff. d. dol.
mal. & met. exc.

(c) *Munus Publicum necessario obimus lege, more, impe-*
riove ejus, qui jubendi habet potestatem. L. 214. ff. d. V. S.

IV. A

IV. *A Tutela & Cura excusat* I. Numerus Lib-
berorum 3. Romæ, 4. in Italia, 5. in Provinciis.
PR. *f. b. (d) j. l. 7. §. 3. ff. d. bon. damn. (e)* Ho- Pr. I. h.
die Numerus quinquenarius plerisque in Locis
sufficit. Ubi computantur Liberi veri, etiam 1)
emancipati *d. PR. 2) Nepotes ex Filio mortuo,*
apud Avum Patris Locum supplentes, *d. PR. l. 2.*
§. 7. ff. b. 3) in Acie mortui. PR. f. b. (f) l. 18.
ff. b. II. Administratio Fisci. §. I. f. b. Hodie li- §. 1. I. h.
berantur *Nent. Cammer. Meister.* III. *Absentia*
Reip. Causa, quæ a suscipienda Tutela vel Cura
intra Annum, a suscepta Tempore Absentiæ, Va-
cationem præbet, & interea Curator datur, §. II. §. 2. I. h.
f. b. quod recte ad Legatos Principum applica-
tur. j. Auth. Res quæ C. Commun. d. leg. (g) IV.
Magistratus major, s. cum is Potestatem habet,
§. III. *f. b. item municipalis. l. 1. §. 16. ff. b. Ho- §. 3. I. h.*
die omnes Magistratus Excusatione fruuntur:
Non tamen a suscepta Tutela curave Magistra-
tus liberat. *d. §. III. l. 17. §. 5. ff. b. j. L. 85. j. 1. ff.*
d. R. f. (h) V. Controversia cum Pupillo vel Ad-
ulio de omnibus bonis vel majore eorum Parte.
(d) Tutela & Cura munus publicum est. Pr. f. b.
(e) Satius est ampliari Imperium hominum adjectione,
quam pecuniarum copia. L. 7. §. 3. ff. d. bon. dam.
(f) Hi, qui pro Republ. ceciderunt, in perpetuum per
Gloriam vivere intelliguntur. Pr. f. b.
(g) Ea quæ communiter omnibus prosunt, his, quæ spe-
cialiter quibusdam utilia sunt, præponenda sunt. Auth.
Res quæ C. Commun. de leg.
(h) Non est novum, ut, quæ semel utiliter constituta sunt,
durent, licet ille casus extiterit, a quo initium capere
non potuerunt. L. 85. §. 1. d. R. f.

§. IV.

- §. 4. I. h. §. IV. *J. b. l. 21. ff. b. Jure Novellarum per N. 72. c. 1. 2. 3.* ex hac Causa Tutelam Curamque prohiberi visum, & JURE SAXONICO ELECTORALI Arbitrio Judicis relinquitur, utrum is se excusantem liberare, an vero, dato ad Litem Curatore, eundem constituere malit. *Dec. El. 35. VI. Triplex Onus Tutela Curave non affectata,*
- §. 5. I. h. §. V. *J. b. j. L. 203. ff. d. R. J. (i)* ita tamen, ut Muneris Gravitas spectetur, *l. 31. §. f. ff. b.* & numeretur Diversitas Patrimoniorum, non Pupillorum. *d. §. V. VII. Paupertas* imparem Oneri Tutelæ Curave reddens; §. VI. *J. b.* De qua arbitratur Judex. *a. L. 1. §. f. ff. d. Fur. del. (k)* VIII. *Adversa Valetudo*, propter quam ne suis quidem
- §. 7. I. h. Negotiis quis superesse potest, §. VII. *J. b. j. L. 14. ff. d. Off. Pres. C. 5. X. de Cler. agrot. (l)* & quidem, prout Valetudo est, vel in perpetuum, vel ad Tempus, *l. 12. ff. b.* ista Excusatio a coepta Tutela & suscipienda liberat. *L. 11. ff. eod. IX. Ignorantia Literarum* cum Imperitia rerum conjuncta. §. VIII. *J. b. l. 6. §. f. ff. eod. X. Datio a Patre Pupillorum Testamento propter Inimicitias factas: §. IX. J. b. l. 6. §. 17. ff. b.* Qui promisit e contrario se administraturum Tutelam &c. Patri Pupillorum, non excusatur. *d. §.*

(i) *Quod quis ex culpa sua damnum sentit, non intelligitur damnum sentire. L. 203. ff. d. R. J.*

(k) *Quicquid Lege determinatum non est, judicis arbitrio ad determinationem relictum esse censetur. L. 1. §. f. ff. d. Fur. del.*

(l) *Afflicto non est addenda afflictio. a. L. 14. ff. d. Offic. Pres. C. 5. X. d. Cleric. agrot.*

l. 15. §. 1. ff. b. XI. *Inimicitia capitalis*, si Reconciliatio non intervenit, cum Patre Pupillorum vel Adulorum exercita, §. XI. *J. b.* nec non §. II. I. h. Controversia Status, L. 209. ff. d. R. 7. (m) illi, qui Tutor esse debet, a Patre Pupillorum mota. §. XII. *J. b.* Idem *hodie* applicant ad Status affinia; ut Nobilitatem. XII. *Ætas major 70. annis*, §. XIII. *J. b. j. l. 2. ff. b.* apud Saxones quoque. XIII. *Professio cujuslibet facultatis*. §. XV. §. 15. I. h. *J. b. j. l. 6. §. 2. ff. b. a. l. 6. C. d. Prof. & Med.* *Hodie* Professores Academiarum, Gymnasiorum & Scholarum Magistri Immunitate frui solent, quippe qui Clericis etiam quodammodo accensentur, quod non extendendum ad eos, qui Scholas privatas exercent, die *Winkel-Schulmeister*, & negligentibus hæc Excusatio deneganda est. l. 6. §. 4. ff. b. j. Resp. F. J. L. M. Oct. A 703.

V. *A Cura tantum excusat administrata Tutela*: qui enim Tutelam alicujus gessit, invitus Curator ejusdem fieri non compellitur, §. XVIII. §. 18. I. h. *J. b.* etiam *hodie*: licet Testator Tutorem quoque Curatorem esse voluerit. d. §. j. a. L. 20. C. d. *neg. gest. (n)*

VI. *Excusationis Allegatio r. 1) Numeri Causarum* fieri potest, quoties plures Excusationes locum habent, aliis post alias intra constitu-

(m) *Servitus mortalitati fere comparatur*. L. 209. ff. d. R. 7.

(n) *Abunde sufficit, si cui vel in paucis amici labore consulatur*. L. 20. C. de neg. gest.

§.16. I. h. ta Tempora adductis. §. XVI. *J. b. j. l. 43. ff. d. R. J. (o) 2) Modi fit per Implorationem Officii Judicis, a. l. 13. §. 10. ff. b. vel per Exceptionem, vel per Appellationem: onerati enim appellare non tenentur, l. 13 ff. b. l. 18. C. eod. l. 1. §. 1. ff. quand. appell. possunt tamen, vel ab Initio, l. 39, §. 6. ff. d. admin. & per. tut. l. 4. C. d. appell. j. d. l. 18. vel rejecta Excusatione ab inferiore Magistratu, d. l. 1. §. 1. l. 15. C. b. etiam in Saxonia, a. Appell. Pat. d. A. 1670. §. 1. 3) Temporis facienda est intra Dies, qui sunt Ratione Initii utiles, ratione Cursus continui. §. XVI. *J. b.* Est vero *Tempus* vel *continuum*, quod etiam ignoranti sine Intermissione currit; *l. f. C. d. dol. mal. vel utile*, quod non nisi scienti & in Judicio experiundi Facultatem habenti currit; *l. 2. pr. §. 1. ff. quis ord. in bon. poss. vel mixtum*, quod Ratione Cursus inchoandi absolvendive partim continuum est, partim utile. *b. §. a. l. 1 §. 7. ff. quand. appell. j. l. 19. §. f. ff. d. edil. ed. Computantur 50. Dies ita, ut Tutor, qui ultra 100. Lapidem est, habeat statos 30. Dies, & in singulos Viæ Dies 20. Milliaria italica. Hodie raro ista Computatio- ne est opus.**

TIT. XXVI.

*De Suspectis Tut. vel Curatoribus.**Unde suspecti crimen descendat.*

Ex Ulp. l. 1. §. 2. ff. b. s. **S**Ciendum est, suspecti crimen ex Lege duodecim tabularum descendere.

(o) *Nemo ex his, qui negant se debere, prohibetur etiam alia defensione uti, nisi Lex impedit. L. 43. ff. d. R. J.*

Qui